

SLOVENISTIKA 10

SZERKESZTETTE
Lukácsné Bajzek Mária

ELTE BTK
Szláv Filológiai Tanszék
Budapest, 2017

Megjelent az ELTE támogatásával

SZAKMAI LEKTOROK

Jožica Čeh Steger

Zsilák Mária

NYELVI LEKTOR

Mladen Pavičić

MŰSZAKI SZERKESZTŐ ÉS TÖRDELŐ

Janiec-Nyitrai Agnieszka

© Szerzők, szerkesztő

Kiadja az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszéke
Felelős kiadó a Szláv Filológiai Tanszék vezetője

Sorozatszerkesztő Lukács István

A borítót tervezte Sellyei Tamás Ottó

Nyomdai kivitelezés Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

ISSN 1789-3976

ISBN 978-963-284-885-3

VSEBINA

UVOD

Marija Bajzek Lukač.....	7
--------------------------	---

Marko JESENŠEK

Internacionalizacija in vloga slovenskega jezika v univerzitetnem izobraževanju.....	9
---	---

István LUKÁCS

Prešernova in Petőfijeva »Železna cesta« Pot do ljubezni in svobode.....	19
---	----

Miran HLADNIK

Novo od Prešerna.....	29
-----------------------	----

Vlado NARTNIK

Od nedoločne do določne oblike slovenskih pridevnikov.....	39
---	----

Miran ŠTUHEC

Lirika Uroša Zupana do l. 2000.....	47
-------------------------------------	----

Mojca SMOLEJ

Psevdohipotaktične konstrukcije. Primer členkovnih stavkov.....	59
--	----

Silvija BOROVIK

Tematika večkulturnosti, medkulturnosti in identitete v izbranih esejih Aleša Debeljaka.....	71
---	----

Mihaela KOLETNIK

Frazemi s sestavinama <i>pes</i> in <i>maček</i> v gornjeseniškem govoru.....	87
--	----

Mojca NIDORFER ŠIŠKOVIČ	
Mednarodno sodelovanje v mreži slovenistik na tujih univerzah.....	103
Tone SMOLEJ , Mladen PAVIČIĆ	
Josip Ogrinec in Madžarska.....	117
Natalija ULČNIK	
Raba oblike <i>človeki</i> v slovenščini.....	129
Damjan HUBER	
Besedilna fonetika v slovenskih pravopisnih in pravorečnih priročnikih.....	143
Mira IVIČ KRAJNC	
Humorja ni nikoli preveč ... ali pač.....	157
Blanka BOŠNJAK	
Žanrske prvine v sodobni slovenski kratki prozi.....	169
Alma VÁRKONYI	
Odnos do Boga v poeziji Jánosa Pilinszkega in Edvarda Kocbeka.....	181
Gergely BAKONYI	
Recepcija sodobne slovenske književnosti v luči prevodov.....	191
Előd DUDÁS	
Pretekli časi v Martjanski pesmarici.....	199
György RÁGYANSZKI	
János Fliszár in njegov slovensko-madžarski slovar.....	209
Marija BAJZEK LUKAČ	
Razvoj besedilnih vrst in jezika pri prekmurskih evangelikičanskih pisateljih 18. stoletja.....	217

UVOD

Slavistiko v Budimpešti so ustanovili leta 1849, torej v letu, ko je Franc Miklošič na Univerzi na Dunaju ustanovil prvo katedro za slavistiko. Proti koncu stoletja in še zlasti na začetku 20. stoletja je bila na budimpeški slavistiki posvečena posebna pozornost tudi slovenščini, prekmurskemu narečju in knjižnemu jeziku. V tem času je tu študiral Avgust Pavel, ki je pod mentorstvom svojega profesorja Oszkárja Asbótha raziskoval prekmursko narečje in sodeloval pri Asbóthovi raziskavi glasovne premene prehoda $j > gy$. Pavel je bil obeta-ven za razvoj slavistike in slovenistike v Budimpešti, vendar so zgodovinski dogodki razblinili te upe. S slovenističnimi temi so se kasneje ukvarjali János Melich, László Hadrovics, Gabriella Szép in István Nyomárkay. Do ustanovitve lektorata za slovenski jezik pa so morala miniti dolga desetletja in prvi lektor je v Budimpešto prispel leta 1981. Lektorske vaje, ki so jih od tega leta vodili Vlado Nartnik, Marjanca Mihelič in Mladen Pavičić, so Sloveniji prinesle številne prijatelje, ljubitelje slovenske kulture, književnosti in jezika, ki so danes uveljavljeni prevajalci slovenskega leposlovja v madžarščino, ugledni posredovalci kulture in znanosti.

Nova priložnost se je slovenščini in slovenistiki ponudila ob prehodu na bolonjski študij, ko je István Lukács s pomočjo lektorja Mladena Pavičića za akreditacijo pripravil program slovenistike, ki je bil akreditiran, in v študijskem letu 2006/2007 so se vpisali prvi slovenisti. Pri postavljanju stebrov slovenistike v Budimpešti je pomagal tudi Marko Jesenšek, ki je s svojimi jezikoslovnimi predavanji zaznamoval naše začetke. Budimpeška slovenistika se je v preteklih letih razvila v pravo znanstveno delavnico, saj ob študiju name- njamo veliko pozornosti posredovanju kulture, književnosti, raziskovanju literarnih in jezikovnih stikov ter prekmuršči- ne. Pripravili in objavili smo dvojezično antologijo slovenske književnosti, v štirih zvezkih smo objavili izbor najpomemb- nejših del slovenskega slovstva od začetkov pa vse do danes ter prevode teh del v madžarščino, do zdaj neprevedena dela

smo prevedli sami. V naši delavnici je nastal prevod knjige Marka Jesenška Prekmuriana, prevod Pavlove prekmurske slovenske slovnice, od leta 2015 pa delamo na projektu izdelave madžarsko-slovenskega velikega slovarja. V projektu sodelujejo tudi naši sedanjí in bivši študenti, doktorandi.

Študij slovenistike je v desetih letih na prvi stopnji končalo 42, na drugi pa 8 študentov, v preteklih desetih letih so na budimpeški slavistiki s slovensko temo doktorirali 4 doktorandi. V tem obdobju smo gostili številne ugledne profesorje slovenskega jezika in književnosti iz Ljubljane in Maribora, pesnike in pisatelje, humoriste in druge umetnike. Budimpeško slovenistiko smo predstavljali na številnih mednarodnih konferencah in simpozijih ter svoje prispevke objavljali v spremljajočih zbornikih. Plod tega sodelovanja je tudi simpozij Slovenistika 10, na katerem smo nadaljevali že utečeno dobro sodelovanje. S Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik smo pripravila gradiva za Svetovne dneve slovenskega jezika. Mladen Pavičič je organiziral številne večere slovenskega filma, ki so bili odprti tudi za širšo publiko. Naši študenti se vsako leto udeležujejo seminarja slovenskega jezika, književnosti in kulture, uporabljajo pa tudi različne možnosti mednarodne izmenjave.

Diplomanti slovenistike, mladi z znanjem slovenščine so v Budimpešti zelo iskani, zaposlujejo se v državni upravi, multinacionalkah in drugje. Nalog je na tem področju veliko, polne roke dela bi imel prevajalec slovenskega leposlovja, saj bi bilo dobro prevesti številna sodobna dela in se znova lotiti prevajanja klasikov. Zaželeni bi bili raziskovalci porabskega narečja, literarnih in jezikovnih stikov, dvojezičnosti in še bi lahko naštevale. Iskani so tudi kvalitetni prevajalci in tolmači.

Pri organizaciji konference ob 10. obletnici slovenistike so pomagali Brigitta Soós, György Ragyánszki in Előd Dudás; slednja sta v madžarščino prevedla tudi izvlečke v tem zborniku objavljenih razprav.

Budimpešta, junij 2017

Marija Bajzek Lukač